

Zpravodaj

Společnosti přátel Itálie

rok: 2012 • ročník: XVII • číslo: 1-4

Adresa redakce:

Brixho 21, 162 00 Praha 6
Tel./fax: 235 362 939
Mobil: 606 648 317

Internet:

prateitalie@seznam.cz
www.prateitalie.eu

Číslo účtu:

1937698369/0800

Odpovědný redaktor:

Rostislav Pietropaolo

Náklad:

650 výtisků

Sazba a tisk:

Firma KELOC PC, spol. s r.o.,
náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzávěrka tohoto čísla:

30. prosince 2012

Vážení čtenáři Zpravodaje,

jak jste jistě zaznamenali, od poloviny roku 2010 přestal Zpravodaj vycházet ve čtvrtletních intervalech. Následovala tři dvojčísla v intervalech pololetních a dnešní číslo vychází s ročním intervalem. Důvodů pro to bylo více. Ministerstvo zahraničí v rámci úsporných opatření zrušilo příspěvek, který pokrýval polovinu nákladů na jeho vydávání. Došlo i k poklesu v úhradách členských příspěvků. Dalším důvodem byly nároky spojené s výkonem funkce odpovědného redaktora Zpravodaje vedle rostoucí organizační, ekonomické a administrativní agendy celostátního výboru a výboru pražské pobočky Společnosti přátel Itálie, které byly nad mé síly.

Po sedmnácti letech, které uplynuly od počátku vydávání Zpravodaje, jsem se proto rozhodl počínaje 18. ročníkem předat funkci odpovědného redaktora novináři publicistovi. Je jím vám již známý autor úvodních článků v předešlých třech dvojčíslech Zpravodaje Dr. Andreas Pieralli. Jde o Itala s češtinou jako druhým mateřským jazykem. V roce 2003 absolvoval Fakultu politických věd a ekonomie Univerzity ve Florencii. Od roku 2005 žije v Praze, kde pracuje jako překladatel, novinář, spisovatel, konzultant, projektový manažer a učitel italského jazyka.

Na VII. valném shromáždění naší Společnosti v únoru 2012 byl znovu zvolen do celostátního výboru. Na prvním jednání výboru po valném shromáždění dne 7. června byl zvolen členem předsednictva. Po 23 letech, které v roce 2013 uplynou od založení společnosti, kdy jsem byl několik prvních roků předsedou a potom statutárním místopředsedou, zahájíme i proces předávání části povinností spojených s touto funkcí Dr. Pierallimu. Kvalifikační předpoklady, zkušenosti a kontakty, které se mu za léta jeho působení v Praze podařilo navázat, přispějí i k oživení a zviditelnění činnosti pražské pobočky.

Touto informací se s vámi, milí čtenáři, neloučím, na Zpravodaji se budu i nadále podílet. Pokud mi to síly dovolí, budu se dále věnovat i vedení agendy Společnosti a její pražské pobočky, dokud se nenajde někdo, kdo bude ochoten mé povinnosti převzít.

Rostislav Pietropaolo

Probuzení vědomí pro rovnodennost nové renesance

Stanovy Společnosti přátel Itálie, vydavatele Zpravodaje, nám mimo jiné ukládají získávat a rozšiřovat mezi veřejností informace o významných kulturních a společenských událostech v obou zemích. Vedle dnešního článku se tohoto úkolu v předešlých třech dvojčíslech ujal nadmíru povolaný autor Andreas Pieralli statěmi: „Dlouhý biblický exodus k demokracii“ – „Thermopyly, Berlusconi, Montesquieu a nová renesance – recept na záchranu demokracie“ a „Monti, Goldman Sachs, alternativa a rozhodný okamžik“.

Rostislav Pietropaolo

Jarní rovnodennost oznamuje opětovné probuzení Přírody, začátek vzestupného cyklu života a vítězství nad sestupným cyklem Smrti. Věčný duet určující pravidla existence Bytí. Růst a žít, upadat a umírat, aby se pak znovu rostlo a žilo a znovu umíralo. Když pozorujeme historii, není těžké vysledovat zcela analogický mechanismus ve vývoji lidské společnosti. Momenty rozkvětu se střídají s momenty dekadence, korupce a rozkladu.

Jsem přesvědčen, že mnoho lidí by na otázku jednoznačně odpovědělo: žijeme v období zkázy. Je to nemilé a bolestivé, ale možná je to součást řádu věcí. Každopádně však tento sestup trvá už příliš dlouho. Myslím si, že již nastal čas, kdy z popelé zkázy musí vyklíčit sémě změn a znovuzrození.

Když hovořím o Znovuzrození, myslím tím doslova proces nového zrození, neboli skutečnou a opravdovou Renesancí společnosti, jejích hodnot a zásad. Historická paralela je evidentní. Renesance představovala světlo, které smetlo studené stíny Středověku. Epochální obrat, který se udál na základě veliké novinky: střed Vesmíru se posunul od Boha k Člověku. Stejně tak dnes, i když přirozeně jiným způsobem, je nutný návrat společnosti k antropocentrickým pravidlům. Jestliže Středověk stál na kultu Boha, epocha, v níž žijeme my, je založena na kultu Peněz. Nesnažím se tu o snadnou demagogii či rétoriku hodnou klubu hráčů bocce. Toto je čistá a jednoduchá pravda. Stačí sledo-

vat soustavnou erozi práv, pracně vybojovaných během posledních desetiletí.

Říkají nám, že už nejsou peníze na zaručení jistých práv, že si je už nemůžeme dovolit. Ale co jsou peníze jiného, než výtvar člověka? Co jiného je ekonomie, než daný způsob organizace výroby a spotřeby společnosti? A tak, jako je výtvozem společnosti, tak společnost sama se může jednoduše zorganizovat jinak. Kdo tvrdí, že ekonomická pravidla jsou daná a neměnná, lže a ví, že lže (slavné TINA = there is no alternative = není jiné alternativy, coby thatcherovská památka; Božská komedie by se měla aktualizovat jedním zpěvem, věnovaným pouze duši Thatcherové, za přepokladu, že ta nějakou vůbec měla!). Neexistuje žádný přírodní zákon, který by přikazoval tento druh ekonomické organizace a pokud tato organizace nefunguje (dluh, nezaměstnanost, sociální vyčlenění, polarizace příjmů), tak je na čase ji změnit.

Abyste to však povedlo, široké vrstvy obyvatel musí nejprve projít radikálním uvědomovacím procesem. Neboli je nezbytné, aby si lidé uvědomovali skutečnost, že nikoliv ekonomie či finance, ale Člověk je skutečným protagonistou společnosti a ekonomie se musí sklonit před jeho potřebami, ne naopak.

Komunismus byl posledním experimentem humanismu, který špatně dopadl. Jeho pád vyplynul z toho, že do středu pozornosti neumístil Člověka, jak se v prvním momentě zdálo, ale samu Ideologii. Ctil Ideje postavené nad Člověka. Tím, že komunismus přeměnil Člověka z cíle v prostředek, si sám naordinoval definitivní pád. Představitelé kapitalistické ideologie mají dodnes z tohoto experimentu hrůzu a snaží se jej všude demonizovat, nehledě na to, že jeho pád je již jasnou skutečností. Bojí se ho však z jednoho zcela jasného důvodu: vědí, že privilegia těch, kteří dnes mají v rukou politickou a hospodářskou moc, by byla smetena, kdyby se Člověk stal ve společnosti hlavním aktérem. Aby k tomu nedošlo, byla během posledních třiceti let z řetězu puštěna smečka vzteklych psů, kteří štěkají na Člověka, aby bránili Peníze. V tomto procesu dekadence a smrti nám předestřeli – Američané jako první – vizi světa, v němž je ekonomie zbavena své ideologické podpory a je prezentována, podporována a šířena coby množina neměnných pravidel, podobných pravidlům fyzikálním.

Tady je ta lež, kterou musíme odhalit a sdělit světu. Pokud je pravda, že zákon o přitažlivosti zemské se nemůže změnit, pak zákony ekonomické se změnit mohou a musí, protože je neurčuje Země, nebo příroda, ale jsou jednoduše výtvoři Člověka. Člověk má tedy právo je změnit podle svých potřeb. Také proto, že jsou nám tyto zákony vnucovány jako hotová věc, kterou máme pasivně přijmout. Ve skutečnosti zastírají velice přesně určené příjemce, především banky a velký kapitál. Tak, jak je někdo narýsoval (Rockefeller, Rothschild, Morgan & Co.), někdo jiný je může překreslit podle vlastních potřeb. A ten někdo jsme my.

**Čtěte můj italsko-český blog na IHNED.
cz!Čtěte můj blog na RESPEKT.CZ!**

Andreas Pieralli

Itálie v roce 2012

Drtivá většina komentářů zahraničních médií o tom, jaký byl italský rok 2012, nejvíce hovoří o předsedovi vlády Mariovi Montim. Já bych nechtěl v žádném případě podcenit aktivitu premiéra i celé jeho vlády, ale řekl bych, že právě skončený rok přinesl některé novinky a některá potvrzení v souvislosti s klišé, která se v zahraničí neustále opakují.

Je pravda, že si o to občas Italové "koledují" sami. Stačí jen připomenout ztroskotání velké výletní lodi Costa Concordia a chování jejího kapitána Schettina, který byl postaven před soud. A stejně není pochyb o tom, že jedovatý komentář německého týdeníku "Der Spiegel" o nespolehlivosti obyvatel Apeninského poloostrova byl velmi nepřijemný.

Ale jsou i události, které tato klišé popírají. Vzpomínám si, jak dramaturg a spisovatel Pavel Kohout svého času komentoval předvolební kampaň Jiřího Pelikána do Evropského parlamentu, kde kandidoval za italskou socialistickou stranu. Pelikán se zúčastnil předvolebního mítinku v Janově s poslankyní Margheritou Boniver (ta je v politice dodnes) a Pavel Kohout, který byl též přítomen, citoval pouze údajný komentář jednoho muže ve smyslu "žena patří do kuchyně a do postele a ne do politiky". Nevím jak by se díval na situaci, ke které došlo v Itálii na jaře roku 2012. Do křížku se dostaly tři ženy, nikoliv při jakési pavlačové hádce, ale

při vykonávání svých funkcí. Šlo o ministryni práce a sociálních záležitostí Elsu Fornero (jaksi mi nejde přechylovat to na Fornerovou), generální tajemnici největší italské odborové konfederace CGIL Susannu Camusso a předsedkyni Svazu italských podnikatelů (Confindustria) Emmu Marcegaglia. Téma: radikální a tvrdá reforma důchodů, kterou Montiho ministryně připravila, jak sama novinářům přiznala, během 21 dní. A zákon byl okamžitě protlačen v parlamentu, protože Monti spojil hlasování s otázkou důvěry, a pád vlády si dva měsíce po ustavení Montiho kabinetu nikdo nemohl dovolit. CGIL musela sklonit hlavu a akceptovat reformu, která, kdyby ji byl chtěl prosadit Berlusconi, by vyhnala statisíce lidí na barikády. Camusso to ministryni už nikdy neodpustila. Podnikatelka Marcegaglia byla spokojená, ale radost ji přešla, když Fornero přišla s reformou pracovního trhu. Ta se odborům nelíbila, ale podnikatelé ji torpedovali ještě více – sice jim trochu uvolňovala ruce při propouštění, ale znamenala větší náklady. Takže tři ženy debatovaly tvrdě a bez rukaviček o životně důležitých problémech země. Montiho politiku lze komentovat různě a výsledky reformy nebyly doposud, a to používám eufemismus, příliš pozitivní. Jisté je, že zabránil finančnímu krachu země a možná celé eurozóny. Ale málokdo se pozastavil nad tím, že postavil energické ženy do vedení dalších dvou ministerstev – Annu Marii Cancellieri do funkce ministryně vnitra a Paolu Cancellieri do citlivého resortu spravedlnosti. Nevím, zda by mimo Skandinávie mohlo projít, aby tři tak důležitá ministerstva byla v rukou žen. V zemi, kde byl rozvod schválen až v roce 1970 a kde se ho v roce 1974 pokusili zrušit plebiscitem, je to dle mého názoru malá revoluce.

Na jaře 2012 se na Sicílii konaly regionální volby, protože předseda oblastní vlády Raffaele Lombardo byl přinucen rezignovat. Při všeobecném hlasování byl novým sicilským premiérem zvolen Rosario Crocetta. Dříve byl členem komunistické strany, ale to by v Itálii nic neznamenalo, ostatně i prezident Giorgio Napolitano vstoupil do IKS hned po válce, ale Crocetta se nikdy neskrýval s tím, že je homosexuál. Jak se zdá, ani to Sicilánům vůbec nevadilo, protože on se předtím jako starosta města Gela osvědčil nejen jako výborný administrátor, ale i jako člověk, který se přes několik atentátů nedal zastrašit mafií, a korunu všemu nasadila křes-

t'anskodemokratická strana UDC, která jeho kandidaturu podpořila. Bez ohledu na to, co si o homosexualitě myslí katolická církev a co otevířeně nedávno prohlásil sám Benedikt XVI. I další jihoitalskou oblast Puglia vede guvernér, který se ke své homosexualitě otevřeně a dosti hrdě hlásí – Nichi Vendola. Jeho levicová strana SEL je koaliční partner favorizované Demokratické strany ve volbách – a tak by se mohlo stát, že Vendola bude ministrem. Od dob, kdy homosexualita byla považována za trestný čin, uplynulo jen několik desítek let. To samozřejmě hospodářskou krizi nevyřeší, ale není pravda, že v Itálii vše vždy zůstává stejné.

Další věc, která na mně v tom těžkém právě uplynulém roce hluboce zapůsobila, je dosti chladnokrevná, či spíše neemocionální reakce Italů na krizi, do které se země dostala, a jejíž konec je prozatím v nedohlednu. Na rozdíl od Řeků, Španělů či Portugalců v Itálii sice došlo k protestům a demonstracím, ale s výjimkou jednoho římského odpoledne se to obešlo bez rvaček, incidentů či drancování. Ani v Římě srážky nevyvolali demonstranti, ale skupiny extremistů, kteří do Věčného města přijeli s jediným cílem – vyvolat guerilu bez ohledu na to, co vláda, odbory či politika dělají. I Monti musel po několika měsících přiznat, že „naši spoluobčané snášejí s obdivuhodným sebezapřením velké oběti, které jsme po nich žádali, protože jsme neměli alternativu“. A ty oběti byly a jsou skutečně tvrdé – nejde pouze o to, že lidé půjdou později do důchodu, ale i o rostoucí armádu nezaměstnaných a stále větší počet mladých kvalifikovaných lidí, kteří odcházejí za prací do Německa, Británie, či za oceán. Někdy, jako například na Sardinii, se jedná o krach, který sváže ruce a nohy celé oblasti. Ale i trpělivost Italů má své meze – přijali v podstatě bez reptání různé škrtky a nové daně, protože jim bylo slíbeno, že tentokrát „oběti přinesou všichni“ jak slíbil Monti. Ale bohužel zůstalo u slov. Osobně se domnívám, že úmysl Montiho a jeho ministrů byl upřímný a poctivý, jenže po prvním okamžiku úleku se různé „lobbies“ a kasty zorganizovaly a celou řadu opatření v parlamentu torpedovaly. Takže na papíře zůstalo zrušení okresů, drastické snížení různých privilegií politického personálu na všech úrovních, stejně jako radikální reforma rekrutování advokátů, notářů a jako zmrazení vysokých příjmů soudců či uni-

verzitních profesorů. Při jednom rozhovoru jsem se ministryně Fornero dotázal, proč se některé věci neprosadily. Odpověděla mi: „Co Vám na to mám říct, já jsem to v kabinetu navrhla, vláda to schválila, ale v demokracii o všem rozhoduje parlament...“. Může být, že Monti měl být tvrdší a měl, jak jedovatě prohlásil bývalý Berlusconiho ministr Renato Brunetta, „přiložit parlamentu ke spánku revolver“, ale to patrně ani není premiérův styl. Jisté je jen to, že oběti doposud přinášeli a přinášejí stále stejní lidé: většina zaměstnanců, důchodci a drobní podnikatelé. Ostatním se v podstatě nic nestalo a žijí si jako předtím. A mohlo by se stát, že budou překvapeni, protože mnohým dochází trpělivost, což by při volbách mohlo skončit velkým úspěchem hnutí „Cinque stelle“ vedeným bývalým komikem Beppe Grillem. Jeho styl není moc demokratický a je snadné ho obvinít z populismu, ale mnoho rozumných lidí si už myslí, že „je nutný šok, protože už toho máme dost“. Anebo se může stát, že k urnám nakonec nepůjde, protože už nemá k nikomu důvěru. Což je v podstatě to samé. Někdy část italské politické garnitury připomíná to slavné a neblahé „après nous le déluge“ (po nás potopa), pronesené králem Ludvíkem XV., což ale jeho nástupce Ludvíka XVI. stálo hlavu pod gilotinou.

K dramatu roku 2012 přispělo i květnu i zemětřesení v oblasti Emilia Romagna, které se částečně dotklo i cípu Lombardie v okrese Mantova. I tady lze říct, že některá klišé Italo-vé úspěšně popřeli. Postižený region produkuje přibližně 2 % italského HDP. Již o několik měsíců později, v září, byl v oblasti regulérně zahájen školní rok a v prosinci mohl guvernér oblasti Vasco Errani prohlásit, že „hospodářská aktivita se vrátila na 90 % původní kapacity“. Podpora státu a Evropské Unie začala proudit do oblasti až od 1. ledna 2013, takže do té doby si podniky i jednotlivci povětšinou museli pomoci sami a nečekat na asistenci shora. Vědí, a nedělá jim to radost, že ta pomoc dosáhne jen 80 % hodnoty škod, „protože na všechno peníze nejsou“. Přesto se zdá, že rekonstrukce probíhá organizovaně, spořádaně a bez korupce. „I když víme, že i tady se organizovaný zločin pokusí zasáhnout, ale zabráníme tomu“, řekl novinářům Errani. Je jasné, že rekonstrukce kulturních a historických památek si vyžádá mnohem delší doby, patrně deset let, ale život se v oblas-

ti vrací do normálního rytmu. Při jedné tiskové konferenci jsem si jen zástupcům oblasti dovolil říct, že by právě to své úsilí a své úspěchy měli více zdůrazňovat a dělat si tak trochu reklamou. „Ale my na tohle nejsme zvyklí“, řekl mi starosta města Mirandola Maino Benatti. Chtě nechtě je člověk nucen srovnávat okres Modena se situací v Aquile, kde k zemětřesení došlo v roce 2008. Je pravda, že tam otřesy zničily velké město a rekonstrukce je velmi obtížná, ale po téměř 5 letech a velkých finančních prostředcích, které byly vynaloženy, by člověk očekával lepší výsledky.

Ještě pokud se týká politiky, pár slov bych chtěl věnovat Lize severu. Po porážce v obecních volbách na jaře 2011 se Liga dostala do krize tak jako její aliance s Berlusconiem. Skandály pak přiměly zakladatele hnutí Umberta Bossiho k odchodu do ústraní. Na jeho místo přišel Roberto Maroni, který byl v Berlusconiho vládě dosti uznávaným ministrem vnitra. Jeho příchod znamenal pro politiku Ligy velkou změnu a myslím, že by všichni dělali chybu, kdyby ho podceňovali. Opustil zbytečně slovní provokace svého předchůdce, opustil folklór a rétoriku, a začal hovořit o konkrétních věcech. Říká „Il Nord innanzitutto „Sever především“ a chce například, aby 75 % daní, které se vybírají v každém regionu, zůstalo na místě a jen 25 % šlo do celostátní pokladny v Římě. Je evidentní, že takové heslo v období nejhorší krize od roku 1945 je lákavé. Stejně jako je jasné, že by to mezi Severem a Jihem vykopalo mnohem větší propast, než jakákoliv setkání na louce, kde kdysi porazili Bedřicha Rudouose, nebo ampulky s vodou od pramene Pádu, které se pak symbolicky vylijí do laguny v Benátkách. Maroni také neusiluje o silnou pozici v Římě. Chce být novým guvernérem nejsilnější a nejlidnatější oblasti země – Lombardie a odtud pak vést tvrdý odpor proti centralistickému Římu. Není proti evropské měně a na rozdíl od prezidenta Klause považuje funkci národních států za vyčerpanou a hovoří o Evropě „euroregionů“. Zní to jako fantapolitika a já osobně doufám, že se mu to nepodaří, ale nevím, zda něco podobného nakonec v Bavorsku, Rakousku či jiných oblastech nenajde úrodnou půdu. Nastávající mimořádné parlamentní a regionální volby ukáží zda má jeho strategie naději na úspěch.

Josef Kašpar, Řím

Kde je naše vlast? Místa, vzpomínky a příběhy československých legií v Itálii za první světové války.

Komentář profesora Francesca Leoncinio u příležitosti akce “Dov'è la Patria Nostra? Luoghi, memorie e storie della Legione ceco-slovacca in Italia durante la Grande Guerra”, která proběhla 15. prosince 2012 ve městě Padula (Salerno).

Vícekrát jsem již vyjádřil přesvědčení, že se studiem střední Evropy je nutno začít na jihu Itálie. Fridrich II. Štaufský vládl z Palerma Svaté říši římské a v roce 1212 udělil Přemyslu Otakarovi I. listinu, známou dnes jako Zlatá bula sicilská. Tento závažný dokument zajistil českému království výsadní postavení v rámci Svaté říše římské, jeho panovníkovi pak dědičný královský titul. Anjouovci rozšířili svou vládu z jižní Itálie až k Maďarskému království a k největší expanzi došlo za Ludvíka I. Velikého z Anjou – od Baltu až po Jadran.

Málokdo věděl, že v prvních letech 1. světové války byla ve městě Padula, v impozantním kartuziánském klášteře – pevnosti – Certosa di San Lorenzo (neméně významné než Montecassino) internována většina českých a slovenských válečných zajatců a dezertérů, z nichž mnozí pak coby dobrovolníci vytvářeli československé legie. Ty pak v posledních měsících války bojovaly po boku Italů na Piávě a v Trentinu a byly zmíněny v „Bulletinu vítězství“ (Bollentino della Vittoria). Jejich vytvoření bylo přímým důsledkem Římského kongresu porobených národů Rakouska-Uherska, který proběhl od 8. do 10. dubna 1918 a znamenal obrat v italské zahraniční politice. Ta byla tehdy blokována anti-jihoslovenskou výhradou a stála na přesvědčení, že po Londýnské dohodě, v níž Itálie z neutrality přešla na stranu Dohody, bude ještě možné udržet při životě habsburskou monarchii, i když zbavenou měst zásadního významu pro obchod a bezpečnost, jako byly Terst a Pula. Došlo k návratu k mazziniovským ideálům, založeným na strategickém spo-

jenectví mezi Risorgimentem a znovuzrozením národního sebeuvědomění slovanských národů, zvláště pak těch z balkánské oblasti, které toužily po vytvoření „Velké Illýrie“. Vlády z období po sjednocení Itálie na to pohlížely jako na možnou jadranskou konkurenci, což se však jevilo zcela neopodstatněným, poté co byly získány Julské Benátsko a Istrie.

Projevily se však také naléhavé potřeby vojenského charakteru. Když Rusko po uzavření Brest-Litevského míru opustilo 3. března scénu, umožnilo rakouskému velení soustředit veškerou svou palebnou sílu na italskou frontu. Bylo tedy třeba povolát všechny síly a hnutí, které se během konfliktu vyjádřily pro svržení monarchie. Československá národní rada byla vytvořena v roce 1915 v Paříži a mohla stavět na osobnostech jasného mezinárodního významu, jakou byl Tomáš Garrigue Masaryk, špičkový intelektuál a antikonformista Prahy 19. století, či Milan Rastislav Štefánik, vědec s bohatými zkušenostmi, Slovák, který emigroval do Francie, aby prohloubil svá astronomická studia, a hned na počátku války vstoupil do francouzské armády, pak přešel k rodicímu se letectvu a maršálem Fochem byl pověřován významnými misemi. K nim se brzo přidal Masarykův žák Edvard Beneš, který od počátku prokazoval kvality velkého diplomata.

Srbové a Chorvati dosáhli v červenci 1917 v Corfů smlouvy o vytvoření jugoslávského státu a v březnu 1918 dohody s Itálií, i když ta ponechávala nejasnou otázku hranic. Beneš chtěl v Paříži zorganizovat velké mezinárodní setkání, které by vzbudilo zájem vládcích mocností o požadavky národů pod vládou Habsburků, a jejichž političtí zástupci v zahraničí požadovali samostatnost. Ze strany spojeneckých vlád se jim totiž ještě nedostalo jasného vyjádření ve prospěch jejich cílů. Liberálně radikální poslanec Andrea Torre, náležející do mazziniovského proudu v italské politice, se zasazoval o přesunutí plánované pařížské konference do Říma a v tom jej podporoval i předseda vlády Vittorio Emanuele Orlando. Souběžnost ideálů a strategických zájmů měla od dubna toho roku za následek přijetí jasného stanoviska směřujícího ke zničení rakousko-uherského impéria. Okamžitým následkem bylo podepsání dohody s pařížskou Československou národní radou, zastupovanou Štefánikem, o vytvoření legií, právně

spadajících pod autoritu této rady, což pro ni znamenalo uznání vlády de facto.

Je zásluhou družstevní společnosti Nova Civitas z Paduly, již vedou advokátka Caterina Di Bianco a profesor Vincenzo Maria Pinto, že touto akcí mezinárodního významu nastolila otázky celého komplexu politických, diplomatických a vojenských událostí, které poznamenaly vytvoření společného státu Čechů a Slováků a současně přivolala pozornost italské historiografie k dlouho opomíjené epizodě, považované za druhořadou. Byl to však naopak velice významný moment italské politiky. Znamenal překonání Realpolitiky předsedy vlády Sonnina a perspektivu, která Itálii znovu viděla jako ideální referenční bod pro hnutí národního osvobození národů střední Evropy, a nabízel jí příležitost připojit se k velkým západním demokraciím.

Tehdejší politická garnitura však nebyla na výši tohoto úkolu, po konci konfliktu navázala na linii pouhých rozporuplných územních požadavků a znovu zaujala nepřátelský postoj vůči sjednocovacímu jugoslávskému procesu, v důsledku čehož i ochladila vztahy s čerstvě zrozenou Československou republikou.

Je našim velkým přáním, aby tato vydařená akce v překrásné pevnosti Certosa di San Lorenzo znovu probudila zájem o dunajsko-balkánskou historii a o úlohu liberálně demokratického proudu mazziniovské inspirace, která byla poražena nejprve fašismem a po 2. světové válce vytvořením antagonistických bloků.

Francesco Leoncini

Recenze knihy: Pavel Balcárek, „Ve víru třicetileté války“

Dny Brna 17.–19. srpna 2012 připomněly 367. výročí úspěšné obrany jihomoravské metropole proti Švédům za třicetileté války. Dovolují si v této souvislosti upozornit na pozoruhodnou publikaci brněnského historika Pavla Balcárka nazvanou Ve víru třicetileté války.

Knihou pojednává o generaci politiků a vojáků, kteří v roce 1618 válku zahájili, aniž tušili,

jaké převratné změny přinese. Autor čtenářům přibližuje 14 osobností, které svou životní dráhu spojily se zeměmi Koruny české, ať už bojovaly na té či oné straně mocensko-náboženského konfliktu, zasahujícího v letech 1618–1648 střední Evropu.

Východiskem knihy je pojednání o životě a rychlé kariéře Karla z Lichtenštejna (1569–1627), který byl předním protagonistou událostí spojených s třicetiletou válkou nejenom na Moravě, ale i v Čechách a ve Slezsku. Původně evangelík, posléze konvertita ke katolické víře, stal se pobělohorským královským místodržícím. Autor na jeho osudech přibližuje události předcházející stavovskému povstání, jimiž započala třicetiletá válka.

Dále věnuje pozornost například olomouckému biskupu a kardinálovi Františku z Ditrichštejna, osobnosti evropského formátu Albrechtu z Valdštejna, ale též různým politikům, diplomatům, vojákům, vzdělancům, lidem duchovního stavu i náboženským fanatikům.

Závěrečná kapitola knihy je nazvána Ludvík Raduit de Souchers, hrdinný obránce Brna proti Švédům. Jeho obrana Brna v roce 1645 vešla do dějin Evropy jako jedna z nejpozoruhodnějších událostí třicetileté války.

Knihy je unikátní tím, že se Balcárkovi podařilo doplnit biografie uváděných osobností z dosud neznámých pramenů ve Vatikánském archivu a knihovně, k nimž získal přístup při studijních pobytech v Českém historickém ústavu v Římě.

Součástí pětisetstránkové publikace jsou bohatá vyobrazení, fundované doplňující poznámky k pojednávaným osobnostem a jmeny a místní rejstřík.

Velmi čtivá kniha i přes časovou odlehlost živě promlouvá i k dnešnímu čtenáři.

Alena Odehnalová

(Poznámka autora knihy: Kniha obsahuje i několik biografii osobností italského původu, které byly protagonisty oněch vzrušujících událostí na Moravě. Například nuncius Carlo Garaffa, čelný

rekatolizátor na císařském dvoře nejenom pro Moravu, hrabě Rambaldo Collalto et San Salvatore, pobělohorský majitel Brtnice u Jihlavy, strážnický hrabě František Magnic aj.)

Italský sochař Giovanni Ciani. Životopis

Giovanni Ciani se narodil 17. 3. 1847 v obci Lestans nedaleko Udine. Hned po ukončení základní školy začal pracovat v dílně svého otce Leonarda, který byl kameníkem. Brzy nato se projevil jeho výtvarné nadání, začal dělat i náročnější sohařské práce a toto řemeslo ho velmi zaujalo. Už ve 14 letech odešel do Vídně, kde přes svoje mládí pracoval na výzdobě Vídeňské opery.

V r. 1864, tedy v 17 letech se vrací do Itálie, kde získává zakázky na výzdobě domu ve Spilimbergo (kaple Madony s růžencem), dále navrhuje a zdobí mramorovou rodinnou hrobku v Lestans, vytváří mramorovou sochu ve městě Latisana u dnešního letoviska Lignano a j.. Po ukončení čtyřleté vojenské služby odchází v r. 1870 do Říma, kde se zdokonaluje u některých významných sochařů ve stylu neoklasicismu.

V r. 1875, po dalším krátkém pobytu ve Vídni, se na pozvání svého obdivovatele Josefa Zítka usazuje v Praze, kde společně pracují na výzdobě Národního divadla. Práce se mu daří a Praha se mu natolik zalíbí, že se zde trvale usídluje a kupuje si dům v Salmovské ulici č. 7, kde si zřizuje i svůj atelier. Jeho podnikavost vede už v r. 1876 k založení firmy na dovoz a zpracování mramoru a žuly (Marmor und Granit Industrie), kde zaměstnává desítky svých krajanů.

Postupně v Praze získává řadu ocenění, m.j. i od rakouského císaře, který ho jmenoval svým c. k. dvorním sochařem. V té době se žení s Geltrude Kasper, původem z Vídně. V r. 1898 zakládá a dotuje Podpůrný dělnický spolek pro italské dělníky v Praze. Je velmi aktivní také v českých záležitostech. V r. 1895 se stává členem Spolku pro dostavbu chrámu svatého Víta a v r. 1897 členem Sboru pro opětné zřízení českého Národního divadla v Praze. Oba tyto dokumenty jsou dodnes k vidění v jeho muzeu S.O.M.S.I. v Lestans.

V r. 1900 dostává od italského krále Řád královského rytíře italské koruny. V r. 1909 se dočasně vrací do Itálie, kde je zvolen starostou okresního města svého rodiště, Seguals. Za své zásluhy o propagaci Itálie v zahraničí dostává od italské vlády doživotní titul commendatore

(komtur). Od r. 1914 předává svoji pražskou firmu na dovoz a zpracování mramoru svému synovci Edoardo Cianimu a dále pak působí jako radní v Lestans. Nejtěžší válečné roky až do roku 1918 prožije v Římě. V r. 1919 se vrací do Prahy, aby se posléze definitivně přestěhoval do své vlasti. Zde ho čeká nepříjemné překvapení, když mu česká Union banka oznámí, že celá suma jeho zdejších úspor ve výši 600.000 itl. lir, uložená do rakousko-uherských cenných papírů, ztratila po válce jakoukoli hodnotu.

Naštěstí má ale úspory také ve Vídni, celkem asi 53.000 Kč, z nichž asi polovinu tam uložil jeho synovec Edoardo ze svého podnikání v Praze.

Poslední roky svého života prožil v klidu ve Villa Geltrude v Lestans. Zde pořádal řadu dobročinných akcí, založil nemocnici v Udine, mateřskou školkou v Lestans a pod.

V r. 1924 ovdověl a v r. 1926 zemřel zde ve věku 79 let. Byl pohřben v rodinné kapli na místním hřbitově, kterou kdysi sám navrhl, postavil a vyzdobil. Veškerý majetek pak odkázal svým synovcům (Edoardo, Giovanni, Alessio) a jejich potomkům. Ti byli tři (všichni od Edoarda), a to Geltrude Ciani, Edoardo Ciani a Felice Nicoló Ciani. Všichni ale už zůstali bezdětní, takže paní Geltrude, narozená v r. 1906 v Praze, jako jediná a poslední dědička veškerého rodinného majetku, vše v r. 1986 odkázala obci Lestans (m.j. Villu Geltrude, která má být využívána nadále výhradně pro kulturní účely), a některým místním spolkům, mezi nimi také S.O.M.S.I. (Società operaia mutuo soccorso e isruzione – Společnost pracovníků pro vzájemnou pomoc a vzdělání).

Villa Ciani se pak stala sídlem významné instituce C.R.A.F. (Centro ricerche e archiviazione della fotografia – Středisko pro výzkum a archivaci fotografií), které má v Itálii celostátní působnost, a které pořádá pravidelně letní výstavy jak italských tak zahraničních fotografů, takže se odkaz poslední dědičky G. Cianiho daří bohatě naplňovat.

V r. 2012 C.R.A.F. oslovil m.j. i fotografa Pavla Koppa z Prahy, jehož některé fotografie a publikace z italského prostředí získal už dříve do svých sbírek, a nabídl mu výstavní prostory ve Villa Ciani. Výstava byla zásluhou kurátora a známého italského fotografa Cesare Colomba pojata netradičně, jako konfrontace díla

dvou českých fotografů Pavla Koppa a Františka Krátkého, který fotografoval Itálii o sto let dříve, asi kolem r. 1890. Výstava se konala v rámci akce Spilimbergo fotografia 2012 ve dnech 22. 7.–9. 9. 2012 a byla do ní zahrnuta vedle dalších autorů i velká výstava Jana a Sary Soudkových v Udine.

Spolek S.O.M.S.I. z Lestans (jehož zakladatelem a prvním předsedou byl právě G. Ciani), uspořádal v dubnu 2012 zájezd svých členů do Prahy po stopách Cianiho a jeho díla. Účastníci navštívili i atelier významného českého sochaře Olbrama Zoubka, který od r. 1950 sídlí v domě G. Cianiho v Salmovské ul. č. 7. Setkání bylo velmi srdečné, mistr Zoubek jim ukázal některé staré fotografie, které zde zbyly z doby působení G. Cianiho a vzpomínal na jeho posledního potomka, který mu zde ještě několik let dělal „pana domácího“.

Návazně v srpnu 2012 si spolek S.O.M.S.I. zakoupil od pana Olbrama Zoubka jeho sochu Afrodité s jablkem, kterou jako projev umělecké kontinuity umístil do svého muzea v Lestans

Pavel Kopp

Il ceco, un gioco da ragazzi. (Čeština, hračka pro děti.)

Tento malý manuál českého jazyka pro italsky hovořící vznikl z jedné hlavní příčiny: na italském i českém knižním trhu je velmi malý výběr studijního materiálu pro začínající studenty českého jazyka.

Sama jako překladatelka a tlumočnice už řadu let dychtivě čekám na vydání nového česko-italského slovníku. Když mi tedy milánská škola pro tlumočníky a překladatele, kde jsem si dokončila vysokoškolské vzdělání, nabídla volné téma diplomové práce, bez váhání jsem si vybrala přípravu studijního materiálu českého jazyka pro italské studenty. Absolvovala jsem téměř všechny zkoušky z ruského jazyka a slovenské filologie, které snad v italském univerzitním systému existují, a už pěknou řádku let pracuji jako tlumočnice a překladatelka do českého jazyka a naopak. Přesto jsem si ale při psaní této práce uvědomovala, jak je studium tohoto krás-

ného a mnoha spisovatelů proslaveného slovan-
ského jazyka těžké a jak je obtížné objasnit ja-
zykové jevy, které v italském jazyce neexistují.

Je všeobecně známo, že se v rámci studia
jazykové úrovně A1 jazykové učebnice českého
jazyka převážně zaměřují na sloveso, které
tvoří základ české věty, a je navíc cizojazyčnými
studenty obecně považováno za méně ná-
ročné k pochopení než systém skloňovatelných
slovních druhů. Od italských studentů slovan-
ských jazyků ale vím, co jim zhruba při studiu
těchto pro ně tak vzdálených jazyků působí nej-
větší obtíže. Od prvopočátku jsem se tedy roz-
hodla zaměřit na problematiku českých pádů.
Na to, aby ale začínající student jakéhokoli ci-
zího jazyka mohl začít, musí ovládnout výslov-
nost nového jazyka.

Každý rok se v letadle do Prahy setkávám
s italskými turisty, kteří se pomocí angličtiny sna-
ží přelouskat české menu, nebo pochopit, jak se
dostat podle mapky k pražskému Orloji, který
často ani nedokáží vyslovit, a v rostoucím zmat-
ku mezi nepřátelskými názvy českých ulic a pa-
mětihodností definují českou slovní zásobu jako
beznadějně nevysslovitelnou. To mě přesvědčilo
věnovat více než deset stránek výslovnosti české
abecedy, kterou učebnice českého jazyka čes-
to podceňují a nevěnují jí dostatečnou pozor-
nost. Tabulky s výslovností jsou doplněné i pře-
pisem do mezinárodní fonetické abecedy IPA,
obsahují mnoho příkladů, pravidla výslovnosti
a nechybí nezbytný italský překlad. Následov-
ně se podrobně věnuji popisu a významu pádů
českého jazyka, pádových otázek a předložek,
které se s jednotlivými pády pojí, zabývám se
tříděním podstatných jmen podle aktuálně pou-
žívaných vzorů a jejich kompletním vyjmenová-
ním doplněným mnoha příklady, ke kterým vždy
dodávám překlad do italského jazyka. Inovace
této učebnice tkví především v její psychologii,
jakoby přizpůsobené pojetí a potřebám dítěte,
které se spontánně učí jazyk. Využívám obrázků,
mnemotechnických pomůcek a barevného
zvýraznění k aktivaci paměti a udržení pozor-
nosti; samozřejmě jsem zastáncem drilové tech-
niky, která ovládnutí tohoto slovanského jazy-
ka velice usnadňuje.

V současné době pracuji na druhém dílu
učebnice, kde zpracovávám zbývající skloňo-
vatelné slovní druhy. Tento první díl učebnice
Čeština, hračka pro děti vychází se Společnos-

tí Dante Alighieri, jedním z nejvýznamnějších
a nejstarších italských nakladatelství učebni-
cových textů, formou ebooku. Doufám, že
tato moje snaha bude alespoň trochu užiteč-
ná a prospěšná.

Lucie Hušková

Dopis starosty italského Dervia obyvatelům partnerského města Rousínov

I přes ekonomickou krizi, kterou denně poci-
t'ujeme, byl rok 2012 pro město Dervio rokem
plným investic do veřejných prací. Začal se sta-
vět zvedací most, který spojí dvě části prome-
nády kolem jezera. Zatím je promenáda přeru-
šena v místech, kde přistávají lodě. Promenáda
pak bude dlouhá 2 kilometry. K věži hradu nad
městem povede nové schodiště, které umožní
vystoupat až na samotný vrchol. Z něho je nád-
herný pohled na celé okolí Dervia.

V místní části Carreno byl napojen systém
odpadních vod na čističku potrubím, které pro-
chází jezerem, a byly instalovány ochranné sítě
proti protipadajícímu kamení.

V těchto dnech pracovníci městského úřa-
du v Derviu pracují na projektu snižování spo-
třeby energií pomocí solárních panelů, tepel-
ných čerpadel a izolací na veřejných budovách.
Tak ušetříme náklady na vytápění a elektřinu.
Na střechy tří škol jsme instalovali solární pane-
ly a získanou elektřinu prodáváme do veřejné
sítě. Školy byly dále vybaveny požárním scho-
dištěm a novou jídelnou. Na dětských hřištích
jsou nové prolézačky.

Zvlášť' hrdí jsme na novou veřejnou fontá-
nu, ze které tryská syčená voda. Obyvatelé tak
šetří nejen své peníze, ale také životní prostře-
dí, protože nemusejí kupovat vodu v plastov-
ých lahvích.

Většina uvedených projektů byla financová-
na z dotací regionu.

V oblasti kultury se nám podařilo uspořádat
řadu divadelních a hudebních akcí. Během léta
mohli diváci shlédnout desítky představení ruz-
ných žánrů a o Vánocích jsme uskutečnili výsta-
vu betlémů. Knihovna se stala přirozeným cen-

trem, kde se mohou lidé setkávat. Pořádají se zde různé kurzy a přednášky.

Sportovní sdružení zahájilo velkolepé oslavy stého výročí svého založení v roce 1913.

Dále jsme prohloubili spolupráci se sousední místní částí Dorio formou nové služby občanům.

Přejeme si, aby se v roce 2013 opět podařilo zorganizovat setkání našich obyvatel s lidmi z Rousínova a pokračovat tak v navázaných přátelských vztazích.

Těším se na osobní setkání a přeji obyvatelům Rousínova do nového roku mnoho zdraví a spokojenosti.

Starosta Dervia / Davide Vassena

Z našich poboček v r. 2012

- Pobočka Hradec Králové uspořádala tyto akce:
- **19. ledna** Italský večer – Pasta italiana – těstoviny po italsku – Restaurace CaféIN;
- **29. ledna** Kurzy italské kuchyně – Sardinie – Restaurace CaféIN;
- **1. února** Přednášku z cyklu Bel Paese – Procházka po Římě – Studijní a vědecká knihovna;
- **14. února** Ochutnávku vín – Toskánsko versus Sicílie – Salonek společenského centra Aldis;
- **14. března** Garibaldi a jeho mýtus – Studijní a vědecká knihovna;
- **20. března** Italský večer – Pizza italiana – Restaurace Etna;
- **13. dubna** Slavnostní italský večer – 3. narozeniny pobočky – Bowling Bar 69;
- **14. září** Také Itálové hrají golf – Park Golf HK – Roudnička;
- **8 prosince** Vánoční besídka – Bowling Bar 69.

Ing. Jana Broukalová

Jihočeská pobočka

největší pozornost byla zaměřena na pořádání kulturních večerů s italskou tematikou, tzv. serate italiane.

- **19. ledna** zahájila sezonu neformálním setkáním v českobudějovické tradiční restauraci Vatikán. Program zpestřil znalostní kvíz o italském fašismu – temném, ovšem významném fenoménu italské kultury, jemuž bylo věnováno i několik následujících večerů.

- **1. února** v českobudějovickém klubu Horká vana přednesl přednášku s názvem Benito Andrea Amilcar Mussolini – Duce docent Historického ústavu Jihočeské univerzity Bohumil Jiroušek.

- **6. března** v klubu Akademické knihovny Jihočeské univerzity na poznatky o životě a politické kariéře diktátora navázala projekce filmu Vincere od současného italského režiséra Marca Bellocchia.

- Na počátku dubna v tématu pokračoval, opět v klubu Horká vana, Karel Řepa. V bohaté obrazové prezentaci se zabýval vztahy mezi fašismem a výtvarným uměním.

- **Konec května** patřil pohledu na dané téma z hlediska dějin italské literatury. Tajemník Jihočeské pobočky Zdeněk Brdek připravil komentované dvojjazýčné čtení úryvků z knih Itala Calvina a Beppe Fenoglia. Italské pasáže předčítal rodilý mluvčí Leonardo Antonio Di Pinto, české texty členka SPI Nikola Medková.

- **26. června** se konala předprázdninová serata s občerstvením a degustací vína v českobudějovické vinotéce Barone nero;

- **6.–17. srpna** zopakovala pobočka pro loňský úspěch Letní školu italštiny s lektorkou z italského Veneta Angelou Bernardi.

- **22. října** zahájila podzimní sezónu místopředsedkyně Jihočeské pobočky Jitka Rauchová přednáškou o Miláně v pizzerii Polo. Lombardskou metropoli představila z hlediska jejích dějin, historických památek, módy i gastronomie.

- Následující serata byla poprvé věnována hudbě. Předseda Jihočeské pobočky Václav Grubhoffer připravil poslechový večer věnovaný životu a tvorbě italského písničkáře Fabrizio de André. Akce se konala v klubu Horká vana.

- **17. prosince** v hudební restauraci Soundtrack byl posledním setkáním roku již třetí ročník tradiční italské tomboly o hodnotné ceny. Hostem večera, byla rodilá mluvčí Tania Chiarini.

Mgr. Václav Grubhoffer

Jihomoravská pobočka

- **14. ledna** uvítal předseda pobočky Pavel Ciprian jménem Společnosti přátel Itálie a Muzea města Brna na hradě Špilberku dvě delegace z Itálie. Delegaci z oblasti Chianti v provincii Firenze a Delegaci z Friuli Obě delegace si s výkladem v italštině prohlédly špilberské kasematy a expozici „Žalář národů“, především část věnovanou zde vězně-

ným italským vlastencům.

- **17. ledna** deset členů pobočky a jejich rodinných příslušníků navštívilo Verdiho operu *Madama Butterfly* v Janáčkově opeře v Brně. Jejich česným hostem na představení byl plukovník Romeo Tomassetti s chotí, který působí na Akademii obrany ve Vyškově.
- **20. dubna** se členové pobočky zúčastnili představení opery *Tosca* od Giacoma Pucciniho pod taktovkou italského hostujícího dirigenta Waltera Attanasiho s italskými sólisty v novém koncertním sále Kongresového centra ve Zlíně. Před koncertem se členové pobočky setkali a pohovořili s italským dirigentem.
- **22. května** se konala beseda o Santuario della Santa Casa di Loreto v regionu Marche, kde proběhl 52. Mezinárodní festival duchovní hudby „Virgo Lauretana“ s úvodním slovem účastníka festivalu pana Malíka, člena výboru pobočky. Na přednášku navazovala ochutnávka místních specialit (olive all'Ascolana = nadívané olivy masem) a bílé víno Verdicchio (lehké bílé víno z oblasti města Lesi). Besedy se zúčastnilo 14 členů pobočky.
- **6. června** Brněnský akademický sbor uspořádal ve spolupráci s Jihomoravskou pobočkou SPI koncert Petite messe solennelle Gioachina Rossiniho v kostele Nanebevzetí P. Marie na Jezuitské ul. v Brně. Kromě několika členů se na pozvání výboru pobočky koncertu zúčastnilo také pět italských občanů jako čestní hosté.
- ***4. července** navštívila Špilberk oficiální delegace z provincie Milano a honorární konzul ČR v Miláně s manželkou v doprovodu člena výboru pobočky Ing. Putny. Na Špilberku ji přivítal předseda pobočky a ředitel Muzea města Brna dr. Ciprian. Hosté si prohlédli expozici Žalářů národů a špilberské kasematy. Poté proběhlo oficiální přijetí u hejtmána Jihomoravského kraje JUDr. Michala Haška.
- **26.–28. listopadu** se předseda Jihomoravské pobočky Pavel Ciprian zúčastnil na pozvání Regionálního zastupitelstva kraje Veneto slavnostní prezentace sborníku příspěvků z mezinárodní konference „Úsvit liberální Evropy: mezinárodní kontext obrozeneckých hnutí“, která ve spolupráci pobočky s Muzeem města Brna proběhla na hradě Špilberku v Brně dne 28. září loňského roku jako jedna z akcí připomínajících 150. výročí sjednocení Itálie. Prezentace se uskutečnila v sídle kraje Veneto v paláci Ferro Fini v Benátkách.
- **13. prosince** pobočka uspořádala v úzké

spolupráci s uměleckou agenturou Musica Viva v koncertním sále Konventu Milosrdných bratří v Brně tradiční vánoční koncert nazvaný Italské vánoce. Koncert pod záštitou velvyslance Italské republiky v Praze J. E. pana Pasquale D'Avino zahájil v první části Brněnský akademický sbor, který přednesl italské, české a evropské koledy. Jazzový kvartet trumpetisty, skladatele, aranžéra a jazzové legendy Jaromíra Hniličky navázal vánočními i populárními světovými skladbami. V druhé části koncertu vystoupil tenorista Karel Bláha, který přednesl populární italské písně druhé poloviny 20. století známé m. j. ze San Rema. Na závěr koncertu vystoupili všichni účinkující společně ve světoznámé vánoční skladbě Bílé vánoce.

- **19. prosince** připravila členka pobočky dr. Nad'a Holubová předvánoční besedu o italských vánočních zvycích a pokrmech zakončenou společnou večeří s italským tradičním vánočním pokrmem, kde nechyběla ani vánoční bábovka panettone. Na úvod večera zazněly dvě árie z oper G. Verdiho v přednesu pana Malíka za doprovodu ředitele kůru chrámu sv. Petra a Pavla pana Petra Kolaře na el. klávesy. Akce se uskutečnila s podporou prodejny italských specialit Casa del Gusto a Baru Italia.

PhDr. Pavel Ciprian

Liberecká pobočka uspořádala

- **6. února** přednášku Průřez italskou hudbou 70. let
- **13. února** Cucina Italiana – kurz vaření, výroba domácích těstovin a omáček
- **5. března** večer se Stefano Benni, italským spisovatelem v překladu Mirky Chroustové
- **2. dubna** vzpomínkový večer s Luciem Dallou
- **2. června** Dante na Malé Skále – divadelní představení na zámku rodiny Balestrazzi
- **3. září** společenský večer – zážitky z prázdninových cest
- **13. října** dvoudenní turistický výlet – Lužickými horami po stopách Římanů
- **4. listopadu** spuštěny nové stránky SPI Liberec, www.prateleitalia.cz
- **5. listopadu** přednáška Siena a její Palio
- **3. prosince** vánoční večírek
- **15. prosince** výlet – předvánoční Görlitz
- **16. prosince** vytvořen Facebookový profil pobočky
- <http://www.facebook.com/SpolecnostPrate>

Itálie Pobočka Liberec

- na webových stránkách pobočky v sekci Galerie byly umístěny fotografie z posledních akcí.

Michal Gorec

Moravskoslezská pobočka

- **v únoru** byl v Opavě zahájen kurz pro začátečníky Italianissimo I. a v březnu kurz pro pokročilé Italianissimo II. V dubnu přibyl dvouměsíční kurz Andiamo in Italia! pro zájemce, kteří se chtěli naučit základům gramatiky a především se seznámit s užitečnou slovní zásobou před prázdninovou cestou do Itálie.
- **v říjnu** byl nově otevřen kurz zaměřený především na konverzaci Parliamo italiano! a pokračuje kurz pro pokročilé Italianissimo III. Kurz Parliamo italiano! se podařilo otevřít navzdory velké konkurenci řady jazykových agentur také v Ostravě.
- **v březnu** a dubnu byl uveden na Slezské univerzitě cyklus nových italských filmů, které nejsou a nebudou dostupné v české distribuci.
- Ve spolupráci s uměleckou agenturou RaGre proběhl 26. dubna koncert italského skladatele a klavíristy Luky Gualca.
- **v dubnu** proběhla v Italském kulturním institutu v Praze fotografická výstava LOREM IPSUM, která je výsledkem umělecké spolupráce Slezské univerzity v Opavě a Svobodné akademie výtvarného umění LABA v italské Besci. Svá díla zde prezentoval a na organizaci se podílel také člen naší pobočky Marco Ceccaroni. Moravskoslezská pobočka získala na tuto výstavu finanční dar od České spořitelny.
- **v listopadu** se výstava přesunula do prostor Českého centra v Miláně.
- **v červnu** se uskutečnil předprázdninový večírek pro členy a příznivce SPI, aby se lépe vzájemně poznali a mohli si promluvit o uskutečněných i plánovaných aktivitách.
- Byl navázán kontakt s Krajským úřadem v Ostravě a prodiskutovány možnosti vzájemné spolupráce s přihlédnutím k podepsané dohodě mezi Moravskoslezským a Benátským krajem.
- **v prosinci** představila chuť a vůně Toskánska Zuzana Mihulková: akce v čajovně Harmonie se setkala s velkým zájmem a je tedy záměrem pobočky v těchto prezentacích italských regionů pokračovat.

- V provozu jsou webové stránky www.prateleitalie-msk.cz, které jsou průběžně vylepšovány a kde je možné najít všechny potřebné informace, pobočka je také dostupná na Facebooku.

Mgr. Táňa Alešová

Olomoucká pobočka

- ve druhém pololetí kurzů italského jazyka školního roku 2011/2012 bylo otevřeno 5 skupin.
- na jaře každé 3. pondělí v měsíci byly neformální večery v kavárně: Una parola tira l'altra setkání mezi studenty italštiny a Italy žijícími v Olomouci
- 20. a 21. dubna vikendový kurz italského jazyka „Tutti al mare o in Montagna“ – 8 vyučovacích hodin..
- 13. / 17. srpna letní kurz italského jazyka, Týden s italštinou 30 vyuč. hod. s doprovodným programem
- od 1. října první pololetí kurzů italského jazyka školního roku 2012/2013 bylo otevřeno 5 skupin
- 13. prosince předvánoční besídka studentů a členů SPI
- byl založen profil pobočky na Facebooku.

Dr. Kvido Sandroni

Plzeňská pobočka

se soustředila na výuku italského jazyka a kultury a na kulturní večery. V obou pololetích se podařilo otevřít kurzy italského jazyka a kultury pro úroveň mírně pokročilí, středně pokročilí a pokročilí pod vedením zkušených vyučujících Mgr. Hedviky Santoro a Mgr. Kateřiny Strnadové, Ph.D. Kurz pro úplné začátečníky, který pobočka nabídla široké veřejnosti od září 2012, se pro nízký počet zájemců otevřít nepodařilo. Obě vyučující kromě konverzace a práce s italskými didaktickými materiály přinášejí do výuky i řadu autentických aktuálních materiálů a účastníci kurzů si od nich zároveň v průběhu roku mohou půjčovat italskou literaturu či filmy;

- na konci každého pololetí pořádá pobočka již tradiční kulturní setkání, kam zve i další členy společnosti a bývalé účastníky kurzů. Setkání se v posledních letech koná v italské pizzerii Gargano v Plzni na Masarykově náměstí. Na červnové setkání připravila Mgr. Kateřina Strnadová, Ph.D. se svými studentkami řadu prezentací věnovaných tematice domácích mazlíčků se zaměřením na péči o psy

a kočičky a na italské rasy psů. Předvánoční setkání pak opět připravila Mgr. Kateřina Strnadová, Ph.D., která se svými studentkami prezentovala známé i méně známé italské ostrovy a souostroví.

- Na předvánočním setkání také Mgr. Kateřina Strnadová, Ph.D. dala k dispozici své místo předsedkyně, neboť si je vědoma, že více času a úsilí, než pobočce věnuje nyní, již věnovat nemůže. Pokud by se našel zájemce, který by pobočku mohl vést lépe a aktivněji, předsednictví mu přenechá, do té doby by ráda pokračovala ve vedení pobočky ve stejném duchu jako v předchozích letech.
- Pobočka provozuje vlastní webové stránky (www.prateitale.it), které obsahují popis činnosti pobočky, nabídku kurzů i kontakty. Z důvodu nízké součinnosti administrátora se ovšem již delší čas nedaří stránky aktualizovat, přestože jsou připraveny nové texty a informace, které by pobočku a její činnost mohly lépe propagovat na veřejnosti.

Mgr. Kateřina Strnadová, Ph.D

Pražská pobočka

- v lednu uspořádala setkání studentů prvního ročníku letního kurzu v Itálii s italskými organizátory z provincie Terni.
- **13. února** bylo zahájeno druhé pololetí 21. ročníku kurzů italštiny v 21 kurzech se 149 účastníky, z toho 3 kurzy úplných začátečníků, 6 kurzů pokračujících a 4 středně pokročilých, 1 pokročilých a 2 konverzační. V kurzech učilo 8 italských rodilých mluvčích a 2 české lektorky, všichni s vysokoškolskou kvalifikací a praxí.
- V rámci tradiční účasti na akcích pražské sekce Aasociace italských partyzánů ANPI k italskému státnímu svátku Den osvobození, který připadá na 25 duben. bylo dne 26 dubna ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy uspořádáno pracovní setkání v jehož průběhu, mimo představitelů ANPI, vystoupili i členové naší Společnosti Dr. Andreas Pieralli a Dr. Pavel Helan. Velvyslanec Itálie Jeho excelence Pasquale D' Avino tomuto setkání poslal:

Pozdravné poselství u příležitosti pracovního setkání "Sulla strada aperta dalla lotta di resistenza Per costruire l'europa del terzo millennio"

Rád bych poděkoval Společnosti přátel Itálie, Národní asociaci italských partyzánů a Filozofické fakultě University Karlovy v Praze za organi-

zaci semináře, věnovaného reflexi a prohloubení znalostí dědictví národního odboje z hlediska výstavby Evropy ve třetím tisíciletí.

Jedná se o citlivé a významné téma, připomínané u příležitosti Svátku osvobození 25. dubna. Je významné a důležité a těší mne zvolené téma diskuse, kde události osvobození jsou vázány na témata výstavby Evropy a evropské budoucnosti, která je a zůstává baštou svobody, míru, demokracie, respektování lidských práv a ekonomického růstu a prosperity.

Budovat Evropu třetího tisíciletí znamená též poučit se z toho, co nám zanechala naše národní historie, která, jak řekl pan prezident republiky vloni právě 25. dubna, čerpá "z příkladů zásadovosti a morální hrdosti, znovuzrozené a čisté lásky k vlasti" a staví "na událostech prožitých na tolika místech, v tolika malých obcích, kterým se dostává od Republiky, byť opožděně, ocenění za to, jak cennou podporu osvobození poskytly".

S těmito pocity uznání a povinné úcty k oslavám 25. dubna, zasílám všem účastníkům dnešního semináře své nejsrdečnější pozdravy, s přáním, aby z jeho závěrů vzešly nové podněty k osobní reflexi každého z nás.

**Děkuji a dobrou práci přeji!
Pasquale D'Avino / Velvyslanec Itálie**

- **v dubnu** byl také zajištěn týdenní program pro skupinu studentů ze středních škol v Umbrii – návštěva Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a setkání se členem meziparlamentní skupiny přátel Česká republika – Itálie poslancem. Viktorem Paggio, exkurze na Česko-italském Gymnaziu v Ustavni, setkání se zástupci Městské části Prahy 3 a s viceprezidentem Italsko-české obchodní a průmyslové komory, prohlídka Prahy a kulturní program
- **v květnu** pomoc při propagaci, slavnostním poděkování a odměnění organizátorů trhu se zemědělskými produkty oblasti Cilento pořádaných MČ Praha 3.
- **v červenci** byl uspořádán druhý ročník letního kurzu italštiny v regionu Umbria.
- **1. října** bylo zahájeno první pololetí 22. ročníku kurzů italštiny v 21 kurzech se 160 účastníky z toho 5 kurzů úplných začátečníků, 4 pokračující začátečníci, 4 mírně pokročilí, 2 středně pokročilí, 3 pokročilí a 3 konverzační. V kurzech učilo 7 rodilých mluvčích a 2 české lektorky.

- **v říjnu** se konalo setkání účastníků druhého ročníku letního kurzu v Itálii s videoprojekcí. Díky opětovnému zapůjčení autobusu společností IVECO zorganizovala pobočka i v roce 2012 dne 3. listopadu účast 50 členů na vzpomínkovém aktu na hřbitově italských válečných zajatců v Milovicích. Více než 5.000 jich zemřelo ve zdejších zajateckém táboře, vlivem krutých podmínek hladu, zimou a nemocí za první světové války. Delegace Společnosti přátel Itálie se stejně jako každoročně zúčastnila pietního aktu položením věnce k tamnímu památníku Společnosti přátel Ledra, byla poskytnuta pomoc při zajištění podmínek pro uspořádání výstavy fotografií v Italském kulturním institutu o nuceném pobytu italských uprchlíků z trentinského Val di Ledro na Příbramsku.
- Soustavná spolupráce s Italským kulturním institutem a Společností Dante Alighieri při účasti na jejich akcích. Mezi nejvýznamnější patřila konference k českému vydání esejí Piera Paola Passoliniho.

R. P. a Dagmar Koutná

Zlínská pobočka

- **v lednu a v březnu** v Muzeu východní Moravy v rámci přednášek pro Klub přátel výtvarného umění uspořádala dvě komentované projekce fotografií – 1. Antický Řím a 2. Antická Verona;
- nadále se soustředila na výuku v kurzech italštiny
- **na jaře** pokračovaly kurzy italštiny z podzimu 2011
- **od září** probíhaly ve Zlíně tyto kurzy: pondělí: 14.30 – pokročilí/konverzace/reálie, 16.00 – mírně pokročilí, 17.30 – falešní začátečníci; středa 14.30 – mírně pokročilí/konverzace, 16.00 – začátečníci, 17.30 – pokročilí/konverzace/komunikace s italským partnerem. Tyto kurzy pokračují v 1. pol. r. 2013. Ve volných termínech a dopoledne probíhá individuální výuka;
- **v Uherském Brodě** probíhají kurzy od října 2012 do května 2013 vždy ve čtvrtek, letos se podařilo otevřít tři kurzy. 14.30 – pokročilí, 16.00 – začátečníci, 17.30 – falešní začátečníci.
- Info o kurzech a volných termínech (Bc. Šárka Repiková, tel.: 602 728 842, www.sarkarepikova.ic.cz , e-mail: repikova.sarka@seznam.cz, Skype: sarka.repikova)

Regionální zvláštnosti italské kuchyně – Trentino, Alto – Adige

I když se jedná o kuchyně spřízněné, trentskou a hornoadižskou kuchyni musíme studovat každou zvlášť. Gastronomická tradice Trenta vychází z kuchyně pro přežití, vedle toho jsou zde slavnostní hostiny z dob Koncilu. Bolzano, brána do Dolomit, je naopak křížovatkou rakouských, německých a maďarských kulinářských zvyklostí. Z této směsice vznikla nakonec zvláštní varianta latinské kuchyně, v níž ještě donedávna bylo obtížné najít těstoviny. V Horní Adizi se setkáme s okázalou zdobností pokrmů, vyznačujících se pečlivým výběrem koření a omáček, jako např. "Bozner souce" (bolzanská omáčka). Dvojlovné etnografické složení tohoto kraje se nezapře ani v přípravě sladkostí. Suroviny jsou v mnoha případech obdobné: mléko a smetana, kaštiny a med, švestky a meruňky, ořechy a lesní plody. Stejně jsou i vinnice, kde se pěstuje muškátové víno ze stejné odrůdy. Z klimatických důvodů se však recepty liší v jednom, a to jest v typu mouky: v Trentu je bílá nebo žlutá, v Horní Adizi je tmavá žitná.

Podstatný je i historický faktor: přestože oba kraje nadlouho sdílely rakouskou nadvládu, jinak absorbovaly kulturu. Od Bolzana do Brixenu se uchytily především vídeňské sladkosti: sacher, koblíhy, kaiserschmarren (trhanec z palačinek). V Trentu a Roveretu se vedle štrúdlu a zeltenu (tuhý lité koláč) pečou pinza de lat (koláč z tvrdého chleba a mléka) a torta di fregolotti (drobenkový koláč).

Oblast Trenta

Po celá staletí byl rozdíl mezi kuchyní chudých a mocných obrovský. Polenta (kukuřice, brambory, pohanka), zelí (vykrojená srdíčka z hlávky nakrájené na jemné proužky a nasolené), špek, zeleninová polévka, trocha sýra a másla, to byla jídla, jimiž se živil chudí tohoto kraje. Podstatně jiná byla situace na dvorech bohatých prelátů a mocných osobností, které podle Platinova svědectví (15. stol.) konzumovaly především maso pocházející z Alp. V období Tridentského koncilu (1545 až 1563) tato kuchyně dosáhla vrcholného rozkvětu. „Makaronové pasticcio“, dodnes jídlo určené pro významné

příležitosti, je částí bohaté nabídky, kterou sem dovezli kuchaři a komoří prelátských doprovodů. Při banketech byli dozajista nejluxusnějšími výtobky pokrmů ze zvěřiny, ať už se jednalo o opeřence (tetřev) nebo o zvěř jako daňci, kamzíci a srnci; bývali pečení na žhavém uhlí, ale často i připravováni na másle, nebo v mléce a sýru, jak o tom svědčí jeden starý recept na "lovecké stehýnko". Mezi náročnějšími jidly připomeňme zajíce po trentsku, to jest ve sladkokyselém omáčce, která se nikde jinde nevaří.

Avšak na dvorech nepohrdli ani chudými jidly, jak dokládá Bartolomeo Scappi (16. stol.), když se zmiňuje o "polévce z ječmene", která je do dnes typickým místním pokrmem. Až v devatenáctém století, po připojení tohoto kraje k Italskému království, se trentsá kuchyně obohatila o těstoviny, které zde ode vždy nahrazovaly "canederli" (knedlíky) a různé typy noků. Ze speciálit uvádíme "smacafam" (slaný koláč) a "grösti", chudé jídlo, které využívá zbytků masa.

Horní Adiže

Je to oblast, která se kryje s krajem Bolzana. Mesisbugo (16. stol.) nám poskytuje podrobný popis „dortu po německu“, který se podobá jablkovým koláčům a štrůdlu, které jsou pro tuto kuchyň typické. Francesco Leonardini (18. stol.) čerpá z německé gastronomie nejen recepty na jelička, tolik rozšířená v Horní Adiži, ale i způsoby servírování; nabádá, aby "byla vprostřed přefíznuta a posypána petrželkou". Původ kuchyně Horní Adiže je německý v přípravě, ve sladění chutí (cukr/sůl), v používání koření a ve výběru potravin, kde převládají brambory, žito, ječmen a hlávkové zelí. Další vlivy přicházejí z rakousko-uherské kuchyně, o čemž svědčí guláš. V této oblasti jsou i velmi oblíbené knedlíky "knödel", připravované na různé způsoby, nejčastěji však s žitným chlebem, játry nebo špekem.

Canederli – Polévkové knedlíčky

V kastrůlku na rozpuštěném másle zpěňte cibuli a jemně nasekanou petrželku, přidejte špek a až zrůžoví, tvrdou housku. Odstavte z ohně a nechte vystydnout. V misce ušlehejte celá vejce, lehce osolte, přidejte mléko, osmahtou cibulku se špekem a houskou a postupně přidávejte mouku. Z dobře promíchaného těsta vytvořte koule – pomozte si dlaní. Vhod'te knedlíky do horké, osolené vody a nechte po-

vařit asi dvacet minut na mírném ohni. Potom zced'te a vhod'te do vařícího hovězího vývaru. Podávejte za tři minuty ponořené v polévce.

Giuseppe Ricchi

Pro vaši informaci

- Bohužel jsme nuceni připomenout, že **někteří členové dosud neuhradili členský příspěvek za rok 2012** a někteří dokonce ani za rok 2011. Jsme si vědomi, že k této situaci přispívá i to, že dosud nebyl stanoven termín, do kterého je nutné tuto členskou povinnost splnit. To vede k odkladům i k neúmyslnému opomenutí. Na posledním jednání výboru společnosti byl jako **nejzazší termín** pro příspěvky za rok 2012 mimořádně stanoven **30. duben 2013**.
- **Nejste-li si jisti, zda jste roční příspěvek uhradili, pošlete nám dotaz a my vám obratem odpovíme.** Úhrady příspěvků jsou pečlivě zaznamenávány v naší databázi. Pro každý případ připomínáme **číslo našeho účtu: 1937698369/0800**. Neopomeňte uvést číslo členského průkazu, nebo alespoň celé jméno a příjmení plátce.
- V příštím čísle Zpravodaje bude opět vložena poštovní poukázka k úhradě členského příspěvku za rok 2013. V naší poznámce „Pro vaši informaci“ bude opět termín, do kdy je nutné příspěvek uhradit. Již předem se omlouváme, pokud ve Zpravodaji najdete poukázku, i když jste příspěvek již uhradili, nebo provádíte úhradu převodním příkazem. Distribuční systém nedokáže rozlišit, komu poukázku vložit a komu ne. Naše omluva platí i pro naše příznivce, kterých se úhrada členských příspěvků netýká.

Redakční poznámka

V minulém dvojčísle bylo u stati autora Dušana Uhlíře Karbonáři a Mladá Itálie v kontextu evropského liberálního hnutí omylem uvedeno (1. část) i když byla zveřejněna stat' celá.

Omlouvám se. R. P

OBSAH 1.–4. ČÍSLA XVII. ROČNÍKU ZPRAVODAJE SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

Rostislav Pietropaolo: Vážení čtenáři Zpravodaje	1
Andreas Pieralli: Probuzení vědomí pro rovnodennost nové renesance	2
Josef Kašpar: Itálie v roce 2012	3
Francesco Leoncini: Kde je naše vlast?	5
Alena Odehnalová: Recenze knihy: Pavel Balcárek, „Ve víru třicetileté války“	6
Pavel Kopp: Italský sochař Giovanni Ciani, životopis	7
Lucie Hušková: Čeština, hračka pro děti	8
Davide Vassena: Dopis obyvatelům partnerského města Rousínov	9
Z našich poboček v r. 2012	10
Giuseppe Ricchi: Regionální zvláštnosti italské kuchyně – Trentino-Alto Adige	14
Pro vaši informaci.....	15

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Táňa Alešová, Jana Broukalová, Pavel Ciprián, Michal Gorec, Václav Grubhoffer, Lucie Hušková, Josef Kašpar, Pavel Kopp, Dagmar Koutná, Francesco Leoncini, Alena Odehnalová, Andreas Pieralli, Rostislav Pietropaolo, Šárka Repíková, Giuseppe Ricchi, Kvido Sandroni, Kateřina Strnadová, Davide Vassena

Jazyková korektura

Václava Smetáčková

Technická spolupráce

Zdeněk Sladký

Z obsahu příštího čísla

Andreas Pieralli: (Příliš) volný trh pohltí vše

Josef Kašpar: Itálie po únorových mimořádných volbách

Pavel Balcárek: Recenze knihy: Jana Máchalová, „Příběhy slavných italských vil“

Milada Jonášová: Luciano Paesani a operní Don Juanovská libretistka

Činnost našich poboček v r. 2013

Giuseppe Ricchi: Regionální zvláštnosti italské kuchyně – Sicilia

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

Vydává Společnost přátel Itálie, občanské sdružení, IČ: 00564842